



KARLSTADS KOMMUN

DETALJPLAN FÖR MARIEBERGSVIKENS SMÅBÅTSHAMN

inom Marieberg,
Karlstads kommun, Värmlands län



PLANBESKRIVNING

Upprättad: 2026-03-03

Antagen: SBN 2026-03-18 §60

Laga kraft: 2026-04-10

1780K-P2026/08

Standardförfarande (PBL 2010:900)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Dnr: SBN 2023-242

PLANPROCESS OCH FÖRFARANDE



Denna plan handläggs med standardförfarande enligt PBL 2010:900, kapitel 5.

Planprocessen består av flera olika skeden, i denna planprocess ingår följande skeden:

Samråd: Under samrådsskedet ges möjlighet till insyn och påverkan av förslaget. Samrådet syftar till att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt.

Detaljplanen var på samråd mellan den 7 november - 5 december 2025.

Granskning: När ett förslag till detaljplan har varit på samråd och redigerats efter inkomna synpunkter ska, vid utökat förfarande, det färdiga förslaget vara tillgängligt för granskning under minst tre veckor. Under granskningstiden ges ytterligare en möjlighet att påverka planförslaget som finns tillgängligt på kommunens hemsida, stadshuset och biblioteket.

Detaljplanen var på granskning mellan den 23 januari - 13 februari 2026.

Antagande: *Beslutet att anta detaljplanen togs av stadsbyggnadsnämnden den 18 mars 2026.*

Överklagande: Antagandebeslutet kan överklagas av den som senast i granskningsskedet har lämnat skriftliga synpunkter och inte fått dem tillgodosedda samt bedöms vara berörd av förslaget. *Detaljplanen överklagades inte.*

Laga kraft: *Detaljplanen vann laga kraft den 10 april 2026.*

Handläggare:

Marie Janäng, stadsbyggnadsarkitekt, Plan- och byggavdelningen, Stadsbyggnadsförvaltningen

Arbetsgrupp

Medarbetare från stadsbyggnadsförvaltningen, teknik- och fastighetsförvaltningen och miljöförvaltningen har deltagit i planprocessen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Detaljplanens syfte

4

Syfte

Beskrivning av detaljplanen

4

Hela detaljplanen

Genomförandetid

Allmän plats

Vattenområde

Befintligt

Motiv till detaljplanens regleringar

6

Motiv till regleringar

Genomförandefrågor

6

Mark- och utrymmesförvärv

Fastighetsrättsliga frågor

Tekniska frågor

Ekonomiska frågor

Organisatoriska frågor

Planeringsunderlag

9

Kommunala

Utredningar

Planeringsförutsättningar

11

Kommunala

Riksintressen

Hushållsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Miljökvalitetsnormer

Miljö

Hälsa och säkerhet

Geotekniska förhållanden

Fysisk miljö

Kulturmiljö

Teknik

Avfallshantering

Trafik

Konsekvenser

17

Miljö

Miljökvalitetsnormer

Hälsa och säkerhet

Sociala

Fysiska

Ekonomi

DETALJPLANENS SYFTE

Syfte

Detaljplanens syfte är att ge byggrätt för pågående markanvändning med bryggor för småbåtar i Mariebergsviken. Planen syftar även till att bekräfta befintlig markanvändning för gatu- och parkmark.



BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Hela detaljplanen

Planområdet omfattar byggrätt för de befintliga bryggorna i Mariebergsviken. Detaljplanen bekräftar också pågående markanvändning för intilliggande park- och gatumark.

Plandata

Planområdet är beläget i Mariebergsviken i centrala Karlstad. Fastigheter inom planområdet är Viken 2:1 och Viken 3:1 samt en liten del av Tärnan 6. Planområdet är cirka 4,4 hektar stort.

Planens huvuddrag

Gällande detaljplan är inaktuell och medger bland annat en trafikled längs vattnet. I nyss genomförd tillståndsprovning för befintliga bryggor har påtalats att bryggorna strider mot gällande detaljplan. Detta planarbete syftar till att bekräfta befintlig markanvändning i en ny aktuell detaljplan.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år (60 månader) från den dagen planen vinner laga kraft.

Allmän plats

Planförslaget innebär att gränsdragningar till allmän platsmark justeras och delvis anpassas till befintligt utseende. Inga förändringar planeras inom allmän platsmark i planområdet.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats inom planområdet.

Vattenområde

Vattenområde planläggs för att möjliggöra för småbåtshamn och bryggor.

Befintligt

Planområdet består till största del av vattenområdet Mariebergsviken som är belägen i delat mellan Klarälvens två huvudfåror i anslutning till Väneren. Här ligger Mariebergsvikens småbåtshamn, med plats för 272 fritidsbåtar. Anläggningen består av sex flytbryggor placerade från strandlinjen och ut i viken samt en sjösättningsramp med påstigningsbrygga vid hamnens södra del.

Angöring sker från Långögatan via ett par parkeringsfickor. Mariebergsviken trafikeras av fritidsbåtar som har sin båtplats i Viken, båtbusar som angör vid hållplats vid Mariebergsskogens parkering söderut samt övrig privat båttrafik. Vintertid plogas Mariebergsvikens is och används frekvent av allmänheten för skridskoåkning.

Längs stranden finns en gång- och cykelväg, grönytor med trädplanering och bänkar. I söder finns en större gräsyta med en angöringsväg till en sjösättningsramp med tillhörande båtbygga och en bygga i öster som används för fiske. I norr finns vistelsebryggor, en promenad längs stranden och Vikenrondellen med tillhörande gator och busshållplatser.



Bilderna längst upp är från norra delen av planområdet där det finns vistelsebryggor och strandpromenad.

Bilderna längst ner är från den södra delen av planområdet med båtbyggar och iläggingsramp med tillhörande bygga.

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering

Beteckning	Bestämmelse	Motiv
GATA	Gata	Bestämmelsen reglerar att det ska vara allmän gata.
PARK	Park	Reglerar befintliga grönytor med gångväg och vistelsezoner till parkmark.
GCVÄG	Gång- och cykelväg	Bekräfta befintlig gång- och cykelväg.
W ₁	Småbåtshamn	Bekräfta den befintliga småbåtshamnen.
W ₂	Bryggör	Bekräfta befintliga bryggör.
a ₁ , a ₂	Strandskyddet är upphävt	Syftar till att upphäva strandskyddet inom gatemark och vattenområde.
träd	Träd ska finnas. Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.	Att det ska finnas träd här. Finns befintliga träd här som ska vara kvar och om de tas bort ska de ersättas.
angöring	Angöring till sjösättningsramp får finnas	Befintlig angöring ner mot sjösättningsrampen ska få finnas så det går att köra över parkmark där.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Mark- och utrymmesförvärv

Huvudman

Kommunen är huvudman för allmän plats inom detaljplanen.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsreglering

Detaljplanen möjliggör för en fastighetsreglering där del av fastigheten Tärnan 6 med markanvändningen GATA kan regleras till kommunens fastighet Viken 2:1. Idag finns ett servitut för ytan, se nedan under rättigheter. Kommunen bekostar fastighetsregleringen. Området av Tärnan 6 kan lösas in med tvång om det behövs.

Rättigheter

Det finns inga ledningsrätter eller gemensamhetsanläggningar inom planområdet.

Det finns fyra avtal för sommarvatten med upptag ur Mariebergsviken som går genom planområdet. Dessa ska finnas kvar.

Det finns ett avtalsservitut mellan kommunen, fastigheten Viken 2:1 och den privata fastigheten Tärnan 6. Servitutet gäller en gångväg till förmån för Viken 2:1 som belastar Tärnan 6.



Servitutsområde



Område om ca 5 kvm av fastigheten Tärnan 6 som föreslås regleras till kommunens fastighet Viken 2:1.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Befintliga bryggor för småbåtar kan p.g.a. sitt skick behöva bytas ut och ersättas. Det kan göras om de följer det tillstånd som finns för småbåtshamnen gällande storlek och antal båtsplatser.

VSD-ledningar och elnät

Planområdet omfattas av kommunens verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar finns framdragna i Långövägen i anslutning till planområdet. Det finns även fyra dagvattenledningar och privata ledningar för sommarvatten från intilliggande områden, som korsar planområdet och leder ut i Mariebergsviken. Vid arbete i parkmarken och gc-vägen ska dessa tas hänsyn till.

Befintliga el-ledningar finns inom området. Eventuella kabelflyttar bekostas av exploatören.

Parkering

Angöring till småbåtshamnen sker från Långögatan via ett par parkeringsfickor. Söderut finns en större allmän parkering. Ingen ny parkering planeras.

Markföroreningar

Åtgärdsförslag har tagits fram för att minska spridning och tillförsel av TBT i Mariebergsviken. En uppdatering av kommunens villkor för båtplatser i sina hyreskontrakt behöver ses över, där krav kan ställas på användning av rätt bottenfärg för att minska miljöpåverkan.

Vid eventuellt underhållsarbete på anläggningen som kan orsaka uppgrumling, spridning av föroreningar eller annan betydande störning av fisk eller bottenfauna ska inte utföras under tiden maj-oktober med hänsyn till lekande fisk eller fiskyngel.

Ett miljökontrollprogram inklusive schaktinstruktion avseende arbeten i mark och sediment i eventuella byggsken ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Träd

Inom planområdet finns en allé som omfattas av biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Det innebär att träden är skyddade och att åtgärder som vidtas inte får skada träden inklusive dess rötter.

I den södra delen av planområdet finns en grupp äldre björkar som ska skyddas enligt detaljplanen. En återplantering ska ske om ett träd dör eller behöver tas ned av annat skäl.

Invasiva arter

Inom planområdet finns blomsterlupin som är en invasiv art som ska bekämpas och inte spridas. Vid arbete i området ska växtmaterial köras till förbränning och jordmassor där lupin växer samt en zon runt den ska köras bort till deponi. Maskiner och andra redskap som hanterar växterna ska saneras innan de lämnar området för att inte sprida vidare växt- eller frödelar. Fastighetsägaren ansvarar för att detta sker.

Ekonomiska frågor

Planeekonomisk bedömning

Kommunen så som huvudman för allmän plats inom detaljplanen ansvarar för dess drift och underhåll.

Planavgift

Planarbetsavtal är upprättat mellan stadsbyggnadsförvaltningen och fastighetsägaren. Planavgiften betalas i förskott enligt planarbetsavtalet och ska inte tas ut i samband med bygglov eller bygganmälan. Bygglovsavgift tas ut i samband med bygglov.

Drift allmän plats

Driften för allmän plats bedöms inte påverkas av planförslaget.

Drift vatten och avlopp

Planen antas inte medföra ökade kostnader för drift av vatten och avlopp.

Övrigt

Eventuella kabelflyttar bekostas av exploatören.

Organisatoriska frågor

Tidplan

För detaljplanen gäller följande tidsplan:

Samråd	4 kv 2025.
Granskning	1 kv 2026.
Antagande	2 kv 2026.

Prövning enligt annan lagstiftning

En ansökan om tillstånd för vattenverksamhet för befintlig brygganläggning inom planområdet har gjorts och ett tillstånd gavs av mark- och miljödomstolen enligt 11 kap. miljöbalken den 12 september 2025 (M 5262-23). Tillståndet gäller för befintlig brygganläggning om 272 båtplatser och att vid behov ersätta befintliga bryggor med anläggningar av samma storlek och som klarar de funktionskrav som angetts i ansökan samt att få utföra underhåll av bryggor och sjösättningsramp. Tillståndet får tas i anspråk först när denna detaljplan, som omfattar brygganläggningen, har antagits och vunnit laga kraft.

Inom planområdet finns en allé som omfattas av biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken.

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala

Detaljplan

Till största del är det gällande detaljplan från 1964 som påverkas och ersätts av det nya planförslaget. Den planen var utformad för att kunna bygga en ny Hammaröled längs vattnet förbi Marieberg och Mariebergsskogen. I övrigt påverkas även små delar av gällande detaljplaner i norr då den här nya detaljplanen föreslår justering efter befintliga förhållanden där. (Kv Järpen 1986, Stadsplan Viken 1939 och Stadsplan Mariebergs 1929).

Vattenområdet är inte planlagt sedan tidigare.

Grundkarta

Grundkartan är kontrollerad och kvalitetssäkrad 2026-03-03. SWEREF 991330, RH 2000.

Översiktsplan

Gällande översiktsplan (2050) anger pågående markanvändning för området. Planförslaget bedöms vara förenligt med gällande översiktsplan.

Undersökning enligt 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning om betydande miljöpåverkan har gjorts för detaljplanen. Den sammanvägda bedömningen är att *detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) därför inte behöver upprättas*.

Sammantaget bedöms varken den lokala naturmiljön eller allmänheten påverkas nämnvärt av småbåtshamnen i Mariebergsviken. Att bibehålla den befintliga brygganläggningen anses vara ett bättre alternativ än flytt till eller nybyggnation i områden som hittills varit fria från exploatering. Småbåtshamnen bidrar till tillgängligheten för fritidsbåtar och ökar därmed människors tillgänglighet till hamnen, vilket möjliggör för medborgare att nyttja kommunens vattenrum och naturmiljö. På så sätt bedöms brygganläggningen bidra till ökat friluftsliv och rekreation i kommunen och till att förstärka stadens koppling till vattnet.

De andra mindre bryggorna inom planområdet är även det befintligt och bedöms inte bidra till en betydande miljöpåverkan. Inga nya anläggningar planeras.

Natura 2000-området söder om Mariebergsviken bedöms befinna sig på tillräckligt långt avstånd från Mariebergsviken för att inte påverkas nämnvärt av småbåtshamnen och tillhörande båttrafik.

Miljökvalitetsnormerna för vatten bedöms inte påverkas på ett vis som förhindrar att god ekologisk eller kemisk status kan uppnås framöver. Lämpliga åtgärder för att bidra till en förbättring av Mariebergsvikens miljökvalitetsnormer för vatten och för att gynna fisk undersöks av kommunen. Detaljplanen påverkar inte heller möjligheterna att göra åtgärder för att förbättra miljökvalitetsnormerna för vatten i Mariebergsviken då åtgärderna kan genomföras även om bryggorna finns på plats.

Undersökning av föroreningar och eventuell spridning av dessa har gjorts och bedömning är att det är låg risk för spridning av både sediment och föroreningar, trots att båtverksamheten har pågått under flera decennier. Detta pekar på att verksamheten med småbåtshamnen inte skulle innebära en betydande miljöpåverkan avseende spridning av förorenat sediment i Mariebergsviken idag.

Detaljplanens konsekvenser beskrivs också under rubriken *Konsekvenser* i slutet av denna planbeskrivning.

Utredningar och underlag

Miljökonsekvensbeskrivning, ansökan om tillstånd för befintlig brygganläggning i Mariebergsviken (Sweco 2023-11-09)

I samband med ansökan om tillstånd för befintlig brygganläggning har möjliga miljöeffekter på Mariebergsvikens vatten- och närområde undersökts i denna miljökonsekvensbeskrivning. Bedömningarna utgår från två olika scenarier: att den befintliga båthamnen bibehålls (huvudalternativet) samt att den rivs (nollalternativet). Miljökonsekvensbeskrivningen identifierar och beskriver verksamhetens direkta och indirekta konsekvenser för naturmiljön, omgivningen och människornas hälsa. I denna MKB har en samlad bedömning gjorts utifrån relevanta aspekter för huruvida den befintliga småbåtshamnen i Mariebergsviken kan innebära en påverkan på berört område. Miljöbedömningens syfte är alltså att kartlägga potentiella effekter av huvud- respektive nollalternativet på Mariebergsviken och dess närområde för att integrera miljöaspekterna i planering och beslutsfattande.

Kompletterande provtagning, översiktlig riskbedömning och åtgärdsförslag avseende sediment i Mariebergsvikens småbåtshamn (Sweco 2025-05-07)

Syftet med denna rapport är att presentera de kompletterande provtagningarna och analyserna som utförts i Mariebergsviken. Vidare har en sammanställning över samtliga analysresultat tagits fram, liksom en riskbedömning avseende den planerade verksamhetens påverkan av föroreningar i Mariebergsviken, samt förslag på åtgärder för att säkerställa att ingen oacceptabel spridning av föroreningar sker inom Mariebergsviken.

Fältrapport, Sedimentprovtagning Mariebergsviken (Sweco 2024)

Syftet med undersökning var att undersöka föroreningssituationen i sedimenten för komplettering av ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för befintliga båtbyggare.

Sedimentanalyser, utfyllnad (Karlstads kommun 2024)

Analyser av sediment i anslutning till genomförda utfyllnader i norra delen av Mariebergsviken.

Nätprovfiske i Mariebergsviken (Medins 2022)

Syftet med provfisket var att bidra till ett ökat kunskapsunderlag för en mer tillförlitlig bedömning av miljöpåverkan av Mariebergsviken. Provfisket visade att Mariebergsviken har ett artrikt fisksamhälle med abborre som talrikaste art men i övrigt med mycket karpfiskarter. Sammantaget klassificerades Mariebergsvikens ekologiska status som god med avseende på fisk. Inga tecken på näringsämnes- eller miljögiftspåverkan noterades utifrån provfiskeresultaten.

Kiselalgsundersökning i Mariebergsviken (Medins 2021)

Provtagning, analys och utvärdering av kiselalger utfördes i Mariebergsviken 2021 och beskrivs i rapporten. Kiselalgsanalysen visade hög, relativt nära god status och nära neutrala förhållanden i Mariebergsviken, vilket indikerar näringsfattigt, nära måttligt näringsrikt tillstånd och att ingen surhetspåverkan föreligger. Det noterades några få missbildade kiselalgskal, vilket kan tyda på en svag påverkan av miljögifter. Missbildningsfrekvensen låg dock nära gränsen mot försumbar påverkan. Kiselalgssamhället var relativt artrikt och väl varierat.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala

Detaljplan

Planförslaget ersätter delar av följande detaljplaner inom området:

- 1780K-226/1964 (Mariebergs m.fl Hammaröleden)
- 1780K-11/1986 (Kv Järpen)
- 1780K-283/1939 (Stadsplan Viken)
- 1780K-106/1929 (Stadsplan Marieberg)

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Riksintressen

- Området är utpekad riksintresse för friluftsliv.
- Vätern är av riksintresse för yrkesfisket.
- Planområdet ligger inom riksintresse totalförsvaret och lågflygningsområde.
- Klarälvsdeltat söder om planområdet är av riksintresse för naturvård.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Recipienten för dagvattnet inom planområdet är Mariebergsviken som enligt VISS inte bedöms uppnå god ekologisk eller kemisk status idag. Målet för Mariebergsviken är att god ekologisk status för konnektivitet och hydrologisk regim uppnås år 2039. För morfologisk och urban markanvändning gäller 2027. God kemisk ytvattenstatus uppnås idag med undantag för kvicksilver och kvicksilverföreningar samt bromerad difenyleter, som dock antas förekomma i förhöjda koncentrationer i samtliga svenska ytvattenförekomster. (VISS, 2025)

Den ekologiska statusen styrs av underliggande kvalitetsfaktorer: och ingående parametrar:

- Biologiska kvalitetsfaktorer (parametrar t.ex. växtplankton, påväxt-kiselalger, bottenfauna, makrofyter och fisk)
- Fysikalisk-Kemiska kvalitetsfaktorer (parametrar t.ex. näringsämnen, ljusförhållanden, syrgasförhållanden, försurning och särskilda förorenande ämnen)
- Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer (parametrar t.ex. konnektivitet, hydrologisk regim, morfologiskt tillstånd)

Ekologisk status

Den ekologiska statusen för vattenområdet i Mariebergsviken med avseende på biologiska faktorer styrs av den kvalitetsfaktor som har lägst status, här är det fisk. Fisk har måttlig status vilket, enligt VISS, är en expertbedömning baserad på bristande konnektivitet, flödesförändringar och morfologiska förändringar samt övergödning. Påverkan från nämnda faktorerna innebär att förutsättningarna för ett varierat och långsiktigt hållbart fisksamhälle inte bedöms finnas. Både Klarälvsdeltat och Vätern hyser dock en rik fiskfauna, vilket till dels gäller även för Mariebergsviken. Under provfiske 2022 har även vandrande fiskarter såsom lax och öring påträffats, vilket tyder på god ekologisk status enligt bedömningarna, dock gäller denna klassning möjligtvis inte för vikens norra områden.

Kiselalgsundersökningen som genomfördes i Mariebergsviken år 2021 inom ramen för LOVA-projektet indikerar hög till god status avseende näringsämnespåverkan och försurning, även om andelen missbildade kiselalger indikerar en svag påverkan av miljögifter.

En bottenfaunainventering genomfördes i norra delen av Mariebergsviken år 2020, där det hittades

över 55 arter, däribland olika arter av musslor. Artsammansättningen samt förekomst av många försurnings- och eutrofieringskänsliga arter indikerar bra vattenkvalitet och tyder inte på störningar. Inga rödlistade eller ovanliga arter påträffades.

Inga växtplanktoninventeringar har genomförts i Mariebergsviken, så den ekologiska statusen i detta avseende bedöms som osäker. Uppgifter saknas även för kärlväxter i vattnet kring bryggorna. På bilder syns dock näckrosor i bryggområdet och andra vattenväxter förväntas förekomma. Områden av vass och säv i de grunda kantzoner utgör potentiella habitat för sländor och insekter, så förekomst av till exempel sländlarver i vattnet kan antas. Bottensubstratet, särskilt vid utfyllningarna och de rensade avsnitten, skapar däremot mindre gynnsamma förhållanden för ovanstående organismgrupper.

Kvalitetsfaktorn konnektivitet i sjöar bedöms ha måttlig status enligt VISS, vilket beror främst på betydande påverkan från vattenkraft. Detta påverkar även den hydrologiska regimen, som också innehar måttlig status.

Det morfologiska tillståndet bedöms vara otillfredsställande enligt VISS. Närområdet kring vattenförekomsten utgörs av 73 % anlagda ytor och aktivt brukad mark. Svämplanets struktur och funktion klassas som dålig; enligt VISS bedöms 95 % vara påverkad av den urbana markanvändningen.

Mariebergsviken ingår i Klarälvsdeltat där det pågår deltabildning och naturliga sedimentationsprocesser, som successivt skapar nya markområden. Detta har skett under en lång tid och pågår fortfarande. Mariebergsviken har dock under drygt hundra år formats av utfyllnader, främst i de norra, västra och östra delarna. Strandlinjen består av stenkross med gräsbeklädd slänt och träd. Många ytor i anslutning till strandlinjen är hårdgjorda, främst vägar och parkeringar. Framför allt på grund av mänsklig aktivitet liknar Mariebergsviken numera mer en sjö än den vik som den har varit för omkring 170 år sedan. (MKB Sweco 2011)

Miljö

Strandskydd

Strandskydd på 100 meter finns i Mariebergsviken. Kommuner får bestämma att strandskyddet hävs för ett område, om det finns särskilda skäl och intresset att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. De lagliga förutsättningarna för att upphäva strandskyddet i detaljplan regleras i 7 kap. miljöbalken.

Strandskyddet föreslås upphävas inom planområdet för gatumark, tekniska anläggningar och vattenområden för bryggor (**a₁ a₂ a₃**).

Särskilt skäl för upphävande av strandskyddet för småbåtshamnen är att det är anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vatten. Vidare kan inte behovet av båtplatser tillgodoses utanför området. Det har även funnits en brygganläggning för båtplatser på platsen sen lång tid. Fyra av bryggorna är anlagda innan 1971, dvs före strandskyddets införande.

Sjösättningsrampen med brygga är allemansrättsligt tillgänglig och kan användas för sjösättning av båtar, kajaker, kanoter och andra farkoster. Småbåtshamnen används för uthyrning till kommunens kö för båtplatser och anläggningen kommer på så sätt allmänheten till del. Båthamnen är inte ett område som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet enligt de inventeringar som gjorts.

I centrala Karlstad påverkas ett väldigt stort område av reglerna om strandskydd på grund av

Klarälven och dess förgreningar samt Vänern. För att möjliggöra tillgång till Vänern med båt är det av stor vikt att det finns båtplatser. Vänern är ett riksintresse för friluftsliv. Utan båtplatser blir det inte åtkomligt.

Särskilt skäl för upphävande av strandskyddet för gatumarken och teknisk anläggning för återvinning/sophantering för småbåtshamnen är att det är mark som redan är ianspåktaget som gata och teknisk anläggning. Det finns ingen naturlig vegetation, känsliga naturvärden eller ekologisk funktion som påverkas av upphävandet.

Strandkanten är allmänt tillgänglig genom en gång- och cykelväg och grönområden som ger en allmänt tillgänglig strandkant.

Natura 2000

Söder om Mariebergsviken, utanför planområdet, angränsar Natura 2000-området Klarälvsdelta enligt såväl fågel- som habitatdirektivet, vilket innebär en särskild skyddsstatus för området med förekommande naturtyper och arter enligt bland annat 17 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) i miljöbalken. Arbete med att bilda naturreservat pågår, men beslut saknas i dagsläget.

Naturvärden

Viken är i stora delar stensatt kring strandkanterna, vilket i sig kan innebära att en naturlig strandzon med gynnsamma förhållanden för flora och fauna saknas. Bottnen är mest dyg och det kan finnas rester av timmer från flottningsverksamhet. Nästan hela strand- och bottenområdet i Mariebergsviken består av utfyllnader.

Däremot förekommer vissa avsnitt med vassområden som hyser goda förhållanden för olika djurarter, de ligger utanför planområdet i Mariebergsvikens sydvästra del. Inventeringar har bland annat påvisat förekomst av en rad olika fiskarter i området (Nätprovfiske i Mariebergsviken i Karlstads kommun, Medins 2022).

En bottenfaunainventering genomfördes i norra delen av Mariebergsviken år 2020, där det hittades över 55 arter, däribland olika arter av musslor. Inga rödlistade eller ovanliga arter påträffades.

Värdefulla träd finns längs cykelvägen enligt Länsstyrelsens inventering (2006-2008). En allé finns längs Långövägen. I den södra delen av planområdet finns en grupp äldre björkar.

Hälsa och säkerhet

Risk för översvämning

Mariebergsviken är belägen i delat mellan Klarälvens två huvudfåror. Viken har en area på cirka 0,35 km², ett medeldjup på 5,18 meter samt en omsättningstid på 3,91 år. Vattennivån påverkas i hög grad av vattennivån i Vänern. Stora delar av omkringsliggande markområde är låglänt och riskerar att översvämmas i samband med höga vattennivåer i Vänern. Översvämningsskydd har nyligen byggts norr om Mariebergsviken.

Föroreningar

Eftersom det finns en småbåtshamn i Mariebergsviken och att viken är recipient för dagvatten från urbana miljöer innebär det att viken är belastad med föroreningar i sediment. Undersökningar har därför genomförts av sediment i Mariebergsviken.

Mäktigheten på det lösa sedimentet bedöms generellt vara mindre än 10 cm avseende de delar som

inte tillhör bryggområdet. Inom bryggområdet är mäktigheten av löst sediment ca 13 cm i genomsnitt. Föroreningar har nästan uteslutande påträffats i det ytliga lösa sedimentet.

De undersökningar som gjorts visar att det finns förhöjda halter av metaller och PAH:er i ytliga sediment. I bryggområdet är metallhalterna något högre. I södra delen av Mariebergsviken påträffas lägre halter av PAH:er, vilket visar på att spridningen i viken är begränsad. Analyser av PFAS och PCB visar på låga halter.

Halterna av tributyltenn (TBT) i sediment från bryggområdet har förhöjda halter, i nivåer som kan förväntas i en småbåtshamn från den tid som bryggorna har funnits på aktuellt område. Sedimentet i påvisar en stor variation i halter, från mindre än 2 till 348 µg/kg TS. Medelhalten är ca 67 µg/kg TS. Det ses inget mönster avseende föroreningsbilden, mer än att halterna generellt är förhöjda.

Avseende TBT i övriga delar av Mariebergsviken är halterna generellt betydligt lägre. Det förekommer någon punkt med mycket förhöjd halt, men medelhalten är mindre än 10 µg/kg TS avseende ytliga prov i övriga delar av viken. De lägre halterna av TBT i område utanför bryggområdet och i djupare sediment visar på att spridningen i viken är begränsad.

Utöver vilka halter som förekommer av ett visst ämne inom ett område är det även av intresse att beräkna vilken total mängd av ett ämne som förekommer inom området. Baserat på halterna TBT, ytor för bryggområdet och övriga Mariebergsviken, samt mäktigheten på det lösa sedimentet har en beräkning avseende mängden TBT i respektive område utförts. Denna beräkning, som kan ses i Bilaga 3 i Swecos rapport 2025-05-07, visar att storleksmängden TBT är följande:

- Mängden TBT ca 0,24 kg i bryggområdet.
- Mängden TBT ca 0,21 kg i övriga området.

Beräkningarna visar att mängden TBT är relativt liten beroende på att mängden av det lösa sedimentet är begränsad.

Geoteknik

Planområdet består av älvsediment, grovsilt finsand enligt jordartskartan (SGU). Mariebergsvikens botten sediment består huvudsakligen av dyig lera. Historiska foton visar dock även flottningsverksamhet på Klarälven och i viken, vilket tyder på möjlig förekomst av timmerrester i Mariebergsvikens bottenområde.

Kulturmiljö

Mariebergsskogen, Karlstads stadspark, som ligger utanför planområdet mer söderut är utpekad i kommunens kulturmiljöprogram som en särskilt värdefull miljö.



Konsert i Mariebergsskogen söder om planområdet.

Teknik

Planområdet omfattas av kommunens verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar finns framdragna i Långövägen i anslutning till planområdet. Privata ledningar för sommarvatten finns från Mariebergsviken och under kommunens allmänna plats. El-ledningar finns framdragna till bryggorna och belysning finns på bryggorna.

Dagvatten

Planförslaget innebär ingen förändring av utformningen. Dagvatten leds som idag till Mariebergsviken via ytavledning för dagvattnet inom planområdet. Dagvatten rinner över belagda ytor till angränsande grönytor för viss infiltration innan det når Mariebergsviken. Det finns även fyra dagvattenledningar från angränsande områden som går genom planområdet och har sitt utlopp i Mariebergsviken.

Avfallshantering

Båtgärdaren ska sortera sitt hushållsavfall. Mottagning av hushållsavfall finns i södra delen av planområdet, intill ankoringsvägen och isättningsrampen. Utbyggnad av avfallshantering med fler kärl eller molokstation kan behövas framöver och bedöms som mest lämpligt att då samordna inom den befintliga parkeringen söder om planområdet. De som har behov av tömning av toalettavfall hänvisas till kommunens slamtömningsanläggning på Kanikenäset.



Angöring till sjösättningsrampen och den avfallshantering som finns intill.

Trafik

Biltrafik

Området nås via Sjömansgatan och Vikenrondellen i norr och Långövägen som sträcker sig längs hela viken i väster. Området nås även från Treffenborgsvägen i sydväst. På dessa gator är det relativt lite trafik om det inte är evenemang i Mariebergsskogen då det kan bli långa köer.

Parkering

Ett par parkeringsfickor finns längs Långövägen intill småbåshamnen. Söderut finns en större allmän parkering som rymmer 426 parkeringsplatser och 6 ställplatser för husbil. Parkeringen är allmän och förvaltas av Teknik- och fastighetsförvaltningen.

Cykelparkering

Cykelparkering finns längs med cykelvägen inom planområdet och i söder vid den stora parkeringen utanför planområdet.

Cykel- och gångtrafik

Gång- och cykelvägar finns längs viken både på Långövägen och Sjömansgatan som sedan knyts samman med övrigt gc-nät inom centrala Karlstad.

Kollektivtrafik

Det finns busshållplatser som har god turtäthet både i söder vid Mariebergsskogens entré och i norr vid Vikenrondellen.



Parkeringsfickor intill Långövägen för angöring till bryggorna och cykelparkering längs gång- och cykelvägen.

KONSEKVENSER

Miljö

Sammantaget bedöms varken den lokala naturmiljön eller allmänheten påverkas nämnvärt av småbåtshamnen i Mariebergsviken. Att bibehålla den befintliga brygganläggningen anses vara ett bättre alternativ än flytt till eller nybyggnation i områden som hittills varit fria från exploatering.

Natura 2000-området söder om Mariebergsviken bedöms befinna sig på tillräckligt långt avstånd från Mariebergsviken för att inte påverkas nämnvärt av småbåtshamnen och tillhörande båttrafik.

Kommunen arbetar aktivt med att omsätta befintlig lagstiftning till konkreta åtgärder med avseende på exempelvis avfallshantering och hållbar utveckling kring sina småbåtshamnar.

Miljöbedömning

För den aktuella detaljplanen har en undersökning om betydande miljöpåverkan gjorts enligt miljöbalkens 6 kap. Kommunens bedömning är att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar denna bedömning.

Strandskydd

Detaljplanen bedöms inte påverka strandskyddets syften på ett negativt sätt.

Miljökvalitetsnormer

Luft

Planförslaget bedöms inte påverkas av eller ge upphov till försämrad luftkvalitet som överstiger de miljökvalitetsnormer som finns för luftkvalitet.

Vatten

Miljökvalitetsnormerna för vatten bedöms inte påverkas på ett vis som förhindrar att god ekologisk eller kemisk status kan uppnås framöver. Lämpliga åtgärder för att bidra till en förbättring av Mariebergsvikens miljökvalitetsnormer för vatten och för att gynna fisk undersöks av kommunen. Åtgärderna går att genomföra även med bryggorna på plats i Viken.

Hälsa och säkerhet

Detaljplanen medför inte någon inverkan av sådan karaktär som skulle innebära en påtaglig skada eller påverkan på människors hälsa eller säkerhet.

Föroreningar

Förekomst av småbåtshamnar kan innebära en ökad föroreningsrisk av vattnet i närmiljön. Föroreningar har hittats i sedimentet i Mariebergsvikens norra del men varken uppmätta halter av PFAS, petroleumkolväten, bekämpningsmedel, PCB, metaller eller PAH:er visade sig vara problematiska. Dagvattenutlopp och avrinning från land bedöms utgöra huvudkällorna för lokala tillskott av föroreningar. Åtgärder för att rena dagvattnet innan de når Mariebergsviken pågår inom kommunen i olika projekt. Framförallt görs stora åtgärder för att rena dagvatten i samband med ombyggnation av de mest trafikerade gatorna Hamngatan, Sjömansgatan och Trädgårdsgatan genom rening både i brunnar, genom kolfilterlösningar och i anläggande av växtbäddar längs gatorna.

Båttrafiken bidrar också med föroreningar till vattnet, men detta tillskott bedöms ge förhållandevis låg påverkan på vattenområdet. Halterna av tennorganiska föreningar (TBT) är förhöjda i nivåer som kan förväntas i en småbåtshamn från den tid som bryggorna har funnits på aktuellt område.

Det förekommer en viss risk för att båtmotorer och rörelser från flytbryggornas förankringar orsakar uppgrumling och spridning av befintliga föroreningar i sedimenten. Det minsta djupet i hamnområdet har uppmätts till 1,2 m, och båtarnas placering vid bryggorna har anpassats till detta för att minska risken för uppgrumling. Undersökning av halter och eventuell spridning av TBT har genomförts (rapport Sweco 2025). Resultatet visar att TBT endast finns i det översta lagret av löst sediment samt att det i övriga delar av viken finns en mer begränsad förekomst av löst sediment än vid bryggorna. Undersökningen indikerar på en relativt låg spridning av både sediment och föroreningar, trots att båtverksamheten har pågått under flera decennier. Detta pekar på att verksamheten med småbåtshamnen inte skulle innebära en betydande miljöpåverkan avseende spridning av förorenat sediment i Mariebergsviken idag.

Åtgärdsförslag har tagits fram för att minska spridning och tillförsel av TBT:

En möjlighet är en uppdatering av kommunens villkor för båtplats i sina hyreskontrakt, där krav ställs på användning av rätt bottenfärg för att minska miljöpåverkan. Rekommendationer angående säker plats för båttvätt, till exempel vid biltvättsanläggningar där avloppsvatten tas omhand, samt förbud mot tvåtaktsmotorer vid hyrning av kommunens båtplatser kan övervägas. Möjlighet för laddning av batterier till båtmotorer kan ökas framöver.

Nödvändiga underhållsarbeten kan förläggas till vintertid, så att en påverkan på flora och fauna minimeras. Skyddsgardin eller andra lämpliga skyddsåtgärder mot uppgrumling, spridning av föroreningar och störning av fisk och bottenlevande organismer vidtas ifall arbeten kring bryggornas förankringar i botten eller liknande måste utföras.

Buller

Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ljudnivå än vad som följer av Naturvårdsverkets allmänna råd för buller från byggplatser. Ingen risk för påverkan på människors hälsa.

Sociala

Småbåtshamnen bidrar till tillgängligheten för fritidsbåtar och ökar därmed människors tillgänglighet till hamnen, vilket möjliggör för medborgare att nyttja kommunens vattenrum och naturmiljö. På så sätt bedöms brygganläggningen bidra till ökat friluftsliv och rekreation i kommunen och till att förstärka stadens koppling till vattnet.

Fysiska Kulturmiljö

Detaljplanen bedöms inte påverka kulturmiljön Mariebergsskogen negativt då inga förändringar föreslås.

Riksintresse

Detaljplanen bedöms inte påverka något riksintresse negativt.

Ekonomiska

Detaljplanen innebär inga ekonomiska konsekvenser för kommunens ekonomi.



KARLSTADS KOMMUN

Stadsbyggnadsförvaltningen, Karlstads kommun, 651 84 Karlstad,
054-540 00 00, stadsbyggnadsforvaltningen@karlstad.se